

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенці (Польща)
Університет економіки в Братиславі (Словаччина)

V Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

11-12 квітня 2023 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 10 від 26 квітня 2023 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 11-12 квітня 2023 р.). – Мукачєво: МДУ, 2023. – 195 с.

Відповідальний за випуск: ХАУСТОВА Ксенія – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор: ПУГАЧЕВСЬКА Катерина – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

У збірнику тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

©Мукачівський державний університет, 2023

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2023

СЕКЦІЯ 5. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

SEVRUK I. EXPORT-PROMOTION OF UKRAINE IN THE GLOBAL MARKET OF IT SERVICES	143
KRYKLYVETS O. PECULIARITIES OF IT SECTOR IN CONDITIONS OF MARTIAL LAW	145
КУЗЬМУК І.Я. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СТАРТАП – ПРОЕКТАХ В УКРАЇНІ	147
ЛЕВІЦКІ В.Р., ТОВТ Т.Й. УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В ІТ СФЕРІ: ЗАСТОСУВАННЯ ГНУЧКИХ МЕТОДОЛОГІЙ	150
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БОГДАН С.В. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА	153
МАКСИМЕНКО Д.В., ІВАНЧИШИНА Т.С. ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА ПІДПРИЄМСТВА	156
ХАУСТОВА К.М., ЧУЙКО О.С. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	159
ХАУСТОВА К.М., ІВАНОВА Я.І. РОЛЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	161

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ

ГОБЛИК В.В. РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ УНІВЕРСИТЕТУ	163
ГЕГЕДОШ К.В., ЧУЧКА І.М. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРАНСКОРДОННОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	164
ГРИЦЬКО В.В., КАЛІЙ О.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ В ОСВІТІ – ШЛЯХ ДО УСПІХУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	167
ДОБОШ О.М., БАТИН Т.М. ЯКІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ФЕНОМЕН ПОНЯТТЯ	169
ОРБАН В. В. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: ФОРМУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	171
СТРУНГАР А.В., ПЛИСЕНКО Г.П. OPEN UKRAINIAN CITATION INDEX (OUCI) В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОШУКОВОЇ СИСТЕМИ	174
ТОВКАНЕЦЬ О.С. ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОСВІТНІХ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ	176
ТОВКАНЕЦЬ Г.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	178
ФЕСР О.В. ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ДОШОК ПРИ ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	180

К.М. ХАУСТОВА

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

Я.І. ІВАНОВА

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

РОЛЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

В рамках переходу на ринкові засади господарювання держава має основним завданням перехід на інноваційну модель розвитку з метою завершення структурної перебудови економіки і прискорення темпів її росту, досягнення високої конкурентоспроможності на світовому ринку шляхом збільшення частки експорту високотехнологічної продукції в його загальній структурі, поступове забезпечення необхідних темпів імпортозаміщення, розумного використання всіх ресурсів.

Суб'єкти малого бізнесу відіграють важливу роль у соціально-економічному розвитку регіону, оскільки сприяють раціоналізації та зростанню ефективності використання ресурсного потенціалу, формуванню та розвитку людського капіталу, акумулюванню науково-технологічного потенціалу. Малі підприємства забезпечують реалізацію інноваційної політики держави в цілому, підвищуючи її конкурентоспроможність на світовому ринку.

Орієнтація на підтримку малих та середніх інноваційних фірм є цікавою ознакою інноваційних моделей Європи, особливо Франції та Німеччини. Частка таких фірм у країнах Європи коливається від 60% до 90%. Перевагою середніх та малих інноваційних фірм є те, що вони мають виробничу гнучкість та підвищену адаптацію до мінливих запитів споживачів [1].

Інноваційна діяльність характеризується високим ступенем ризику, що особливо актуально для малого бізнесу, який є вразливим до змін у внутрішньому та зовнішньому ринковому середовищі. Саме тому важливого значення набуває дослідження передумов, стримуючих та стимулюючих чинників зростання інноваційної активності малих підприємств, а також їх ролі у забезпеченні інноваційного та в цілому соціально-економічного розвитку регіону.

Факторами, що гальмують освоєння технологічних та продуктивних інновацій, негативно впливають на тривалість інноваційного циклу, є:

- обмеженість власних фінансових можливостей та високі ставки за кредитами у поєднанні з економічним ризиком освоєння нової продукції;

- відсутність сукупного попиту на внутрішньому ринку і складність виходу на зарубіжні ринки;

- значне відставання в організації НДДКР, використанні сучасних інформаційних технологій, нестача кадрів потрібної кваліфікації і технологічна невідповідність підприємств як у процесі розробки новітніх технологій, так і в процесі їх використання.

Оскільки підтримка інноваційної діяльності малого і середнього бізнесу є надзвичайно важливою як на рівні держави загалом, так і на рівні окремого регіону, то нагальним питанням є створення регіональної інноваційної інфраструктури. Вирішення цього питання є організація фінансової підтримки інноваційного малого та середнього підприємництва – фондів венчурного фінансування. У світі виникнення венчурних фондів та венчурних фірм було зумовлено необхідністю фінансування дрібного наукомісткого

бізнесу: вони створювались як інвестиційні компанії малого інноваційного бізнесу. Як правило, зацікавлені фірми, малі інноваційні компанії і навіть країни поєднують свої кошти для фінансування певних інноваційних проєктів. В Україні даний механізм наразі не набув значного поширення.

Значною перешкодою для розвитку інноваційної сфери залишається також недостатня сприйнятливість підприємницьким сектором інновацій, що перешкоджає підвищенню продуктивності праці та зниженню енергоємності виробництва, не забезпечує передумов для модернізації економіки та її якісного оновлення. Негативна кількісна динаміка впроваджених маловідходних та ресурсозберігаючих новітніх технологій також стримує розвиток вітчизняних підприємств та мінімізує їх конкурентні переваги в умовах глобалізації. Досягнення відповідного рівня розвитку є можливим лише у тому випадку, коли економічне зростання, матеріальне виробництво та споживання реалізуються у межах, визначених спроможністю екологічних систем до відновлення. Концептуальним підґрунтям стійкого розвитку, перш за все, є екологізація економіки, гуманізація та популяризація системи принципів підходів до аспектів суспільної діяльності [2, с. 120].

На думку Матвія І.Є. «дієвими способами підвищення інноваційної активності малих підприємств на сучасному етапі є активізація діяльності безпосередньо самих підприємств, а саме: об'єднання зусиль усіх працівників та надання їм автономії у своїй діяльності, вивчення потреб клієнтів, дослідження та обґрунтування інноваційних ідей, органічне впровадження інновацій у стратегію розвитку підприємства» [3, с. 126].

Отже, малі підприємства в країнах з розвинутою економікою відіграють важливу роль у створенні та дифузії інновацій. Головними причинами низького рівня інноваційної активності малих підприємств в Україні варто вважати такі:

- відсутність відповідних економічних стимулів до залучення інвестицій в інноваційні процеси;
- обмеженість фінансового забезпечення наукової та інноваційної діяльності за рахунок державного бюджету;
- недосконалість існуючого інституційного середовища; відсутність умов для розвитку інноваційної інфраструктури;
- недосконалість інституційного забезпечення трансферу технологій, низький рівень інформаційного забезпечення;
- відсутність ефективної співпраці на рівні «освіта–наука–бізнес»;
- недостатня вмотивованість науково-дослідницького персоналу до активних досліджень через низький рівень оплати праці.

Список використаних джерел:

1. Пашута М. Мале підприємництво та інновації як фактори зростання економіки. *Економіст*. 2004. №1. С.50-55.
2. Кравець І. М., Олицька Т. А. Інноваційний розвиток промисловості як інструмент забезпечення конкурентоспроможності регіону. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 3(2). С. 118–121.
3. Матвій І. Є. Інноваційна активність малого бізнесу в Україні: стан та перспективи. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Проблеми економіки та управління*. 2016. № 847. С. 124-129

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>